

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
4.Bf.59/2018/5.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2018. év április hó 26. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A hivatali visszaélés büntette miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 2017. november 15. napján kihirdetett 4.B.134/2017/17. számú ítéletét megváltoztatja.

A bűncselekmény törvényhelyének megjelölésénél a Btk. 305. § c) pontjára történő hivatkozást mellőzi.

A vádlottal szemben kiszabott büntetést 180 (száznolcvan) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Egy napi tétel összegét 1.000 (ezer) forintban állapítja meg. Az így kiszabott, összesen 180.000 (száznolcvanezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy-egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni.

Az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerősítő záradékát hatályon kívül helyezi. Felhívja az elsőfokú bíróságot az általa kibocsátott értesítések visszavonására.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Balassagyarmati Törvényszék a 2017. év november hó 15. napján kihirdetett 4.B.134/2017/17. számú ítéletében bűnösnek mondta ki a vádlottat hivatali visszaélés büntetében /Btk. 305. § a./ és c./ pontja/, amiért őt 8 hónap - végrehajtásában egy év próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztést a végrehajtása esetén börtönben kell végrehajtani és a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az elsőfokú bíróság a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt tárgyakról akként, hogy azok lefoglalását megszüntette, és a tulajdonosának kiadta. A bűnösnek kimondott vádlottat kötelezte a bűnügyi költség viselésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést az előzetes mentesítés mellőzése érdekében.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.123/2018/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, azonban a perorvoslatból mellőzte azt a kitétel, mely szerint az a vádlott terhére, súlyosításra irányul. A fellebbviteli főügyészség az átiratában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le az eljárást, ügyfelderítés kötelezettségének eleget tett, a bizonyítékokat beszerezte és komplexitásukban megvizsgálta őket, értékelte a vádlott beismerő vallomását, ekként helyesen rögzítette a történeti tényállást, amely mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hibáktól és hiányosságoktól, ennél fogva felülbírálatra alkalmas. Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is eleget tett, számot adott a bizonyítékok értékelésének mikéntjéről is. A megállapított tényállás alapján a bíróság okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és törvényes minősítette cselekményét hivatali visszaélés büntetéként. A büntetés kiszabása körében az ügyészség a kiszabott és végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztéssel egyetértett, azonban annak az álláspontjának adott hangot, hogy az előzetes mentesítésre a Btk. 102. § (1) bekezdésében írt érdemesség, mint törvényi előfeltétel hiányában került sor. Több eseti döntést hívott fel álláspontjának alátámasztására, amelyek lényege annyiban összegezhető, hogy a töretlen ítélkezési gyakorlat szerint az előzetes mentesítés rendkívüli jogintézmény, az érdemesség megítélésénél pedig nem csupán az elkövető személyét és életvitelét, hanem a bűncselekmény tárgyi súlyát és jellegét is értékelni kell. A fellebbviteli főügyészség átirata pontosan megjelölte azokat a jogszabályi rendelkezéseket, amelyeket a vádlott a bűncselekmény elkövetése során - mint hivatali köteleességét - megszegte. E körben kiemelte, hogy a vádlott olyan magatartást is megvalósított, amelynek a megakadályozására a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagjaként köteles lett volna.

Végezetül megjegyezte a fellebbviteli főügyészség az átiratában, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdésében írtak ellenére látta el az ítéletét jogerősítő záradékkal. Az idézett jogszabályi hely értelmében az előzetes mentesítés elleni fellebbezés esetén részjogerő nem áll be, ennél fogva az elsőfokú bíróságnak nem lett volna törvényes lehetősége az ítéletét jogerősítő záradékkal ellátni.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség összefoglalóan tehát azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a Balassagyarmati Törvényszék ítéletét akként változtassa meg, hogy a vádlott előzetes mentesítésére vonatkozó rendelkezést mellőzze.

A Fővárosi Ítéltábla nyilvános ülésén a vádlott védője azt hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján pontos történeti tényállást állapított meg, ítéletének indokolásában részletesen számot adott a bizonyítékok értékeléséről és olyan joghátrányt alkalmazott a vádlottal szemben, amely a Btk-ban megfogalmazott büntetési célok eléréséhez szükséges és egyben elegendő. A védői álláspont szerint az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre is, hogy fennállnak az előzetes mentesítés feltételei. A vádlott állandó munkaviszonnyal rendelkezik, rendezett családi körülmények között él, számára rendkívül fontos az erkölcsi bizonyítvány, amely egzisztenciális kérdés. A védő az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A vádlott a személyi körülményei tekintetében előadta, hogy időközben megváltozott a munkahelye. Jelenleg a B. Építőipari Kft-nél dolgozik, melyből havonta bruttó 184.000.- forint jövedelemre tesz szert. A korábbi munkahelyéről közös megegyezéssel jött el, mert az erkölcsi bizonyítványa tartalmazta a jelen ügyben történt elítélését, amely miatt nem maradhatott a korábbi munkahelyén. A másodfokú bíróság előtt is beismerte a bűnösségét, és hangoztatta, hogy vállalja a büntetőjogi felelősséget, valamint az azzal járó következményeket.

Az ügyészi fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált a Be. 348. § (1) bekezdésében írtak alapján. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást legnagyobb részt az eljárási szabályok megtartásával folytatta le. A törvényszék a bizonyítási eljárás során az ügyfelderítés kötelezettségének széleskörűen eleget tett, a büntetőügyben releváns bizonyítékokat egyenként és összességükben is megvizsgálta, összevetette és értékelte. Ennek eredményeként mérlegeléssel állapította meg a történeti tényállást, amelynek alapját elsősorban - de korántsem kizárólagosan - a vádlottnak a bíróság előtt írásban tett ténybeli és bűnösségére is kiterjedő beismerő vallomása, a tanúvallomások és nem utolsósorban a titkos információgyűjtés keretében folytatott telefonlehallgatások képezték. A tényállás a fentiekre tekintettel döntően megalapozott, és legnagyobb részt mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hibáktól és hiányosságoktól. Az mindössze annyiban szorul kiegészítésre, illetve pontosításra a vádlott személyi körülményeit illetően - éppen a vádlottnak a másodfokú bíróság előtt tett nyilatkozata alapján -, hogy a vádlott jelenleg a B. Építőipari Kft.-nél dolgozik, amely munkából havonta 180.000.- forint bruttó jövedelemre tesz szert /Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.59/2018/5. számú jegyzőkönyvének 2. oldala/.

A fenti kiegészítéssel a történeti tényállás immár teljesen megalapozottá és felülbírálatra alkalmassá vált. A Balassagyarmati Törvényszék az ítéletének indoklásában részletesen számot adott a bizonyítékokat értékelő mérlegelő tevékenységéről, és a másodfokú bíróság számára is érthetően és logikusan megindokolta, hogy mely bizonyítékokat és miért fogadott el, míg másokat miért vetett el. Az elsőfokú bíróság messzemenően érvényre juttatta a Be. 118. § (2) bekezdésében rögzített szabályt is, amely szerint a terhelt beismerése esetén - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - meg kell szerezni az egyéb bizonyítékokat is. Tényállását a vádlott beismerő vallomása mellett a korábban már említett személyi és tárgyi bizonyítékokra, valamint a titkos információgyűjtés eredményére alapozta. E körben azonban az elsőfokú bíróság ítéletének indoklása hiányos és kiegészítésre szorul. Jóllehet az iratokból egyértelműen megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság egyrészt vizsgálta a titkos információgyűjtés eredményének törvényes felhasználhatóságát, majd miután megállapította, hogy az a büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználható, a bizonyítási eljárás anyagává tette a vádlottnak az ügyben relevanciával bíró telefonbeszélgetését is. Az elsőfokú ítélet indoklásából az is kétséget kizáróan megállapítható, hogy a bíróság értékelési körébe vonta ezt a bizonyítékot, azonban az indoklásában annak értékeléséről nem tett említést. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletének indoklását a 3. oldalának utolsó előtti bekezdését követően az alábbiakkal egészíti ki:

A bizonyítékok értékelése során az elsőfokú bíróság figyelembe vette a titkos információgyűjtés keretében lehallgatott vádlotti telefonbeszélgetéseket, amelyekből minden kétséget kizáróan megállapítható volt a vádlott és R.T. közötti kapcsolat, valamint a történeti tényállásban szereplő bűncselekmény elkövetése is. A beszélgetések szövegösszefüggései és tartalma alapján egyértelmű, hogy a vádlott a várható jövedéki ellenőrzés tényéről és annak időpontjáról értesítette idősebb R.T.-t, aki ezért a hatósági ellenőrzésre fel tudott készülni oly módon, hogy nem tartózkodott otthon.

Egyebekben az elsőfokú bíróság az indoklási kötelezettségének teljes körűen eleget tett, és a helyesen megállapított történeti tényállás alapján okszerű következtetést vont a vádlott bűnösségére is. A bűncselekmény minősítése alapvetően helyes, mert a történeti tényállásban rögzített magatartásával a vádlott valóban a hivatali visszaélés büntettét valósította meg. Az elsőfokú bíróság a vádlott cselekményét a Btk. 305. § a) és c) pontja szerint minősítette, azaz azt állapította meg, hogy a vádlott egyfelől a hivatali kötelességét megszegte, másfelől pedig a hivatali helyzetével

egyébként visszaél. A Btk. 305. §-ában szabályozott bűncselekmény az elkövetési magatartásokat a-c) pontokban sorolja fel akként, hogy azok közül az a) pont alatt a hivatali kötelesség megszegését, míg a b) pont alatt a hivatali hatáskör túllépését nevesíti konkrétan. A fentiekhez képest a c) pont a hivatali visszaélés legáltalánosabb, legszéleskörűbb elkövetési magatartása, amelyet a törvény úgy fogalmaz meg, hogy a hivatalos személy a hivatali helyzetével egyébként - bármilyen egyéb módon - visszaél. A különös részi tényállásban rögzített egyes elkövetési magatartások felsorolásából megállapítható, hogy a c) pontban megfogalmazott legáltalánosabb elkövetési magatartás lényegében kiegészítő jellegű az a) és b) pontokban rögzített - konkrétan nevesített - elkövetési magatartásokhoz képest. Ezért a vádlott cselekményének helyes minősítése a Btk. 305. § a) pontja szerint minősülő hivatali visszaélés büntette. Az elsőfokú bíróság is e bűncselekményben állapította meg a vádlott tevőlegességét, hiszen az ítéletében is azt rögzítette, hogy a vádlott a hivatali kötelességét megszegte. Ennek szellemében akkor is helyesen járt el, amikor a tényállásában felhívta azt a jogszabályhelyet, ami a vádlott konkrét ügyben elkövetett kötelességszegésének alapját képezte.

Mivel a hivatali visszaélés büntetnének tehát három, egymással alternatív viszonyban álló elkövetési magatartása van, az a) pontban rögzített eset önmagában kizárja a c) pont szerinti legáltalánosabb elkövetési magatartás megállapíthatóságát. Utóbbi lényegét tekintve azt jelenti ugyanis, hogy formailag ugyan rendben van a hivatali tevékenység, azonban az mégis joggal való visszaélést valósít meg az elkövető. A vádlott ennél konkrétabb elkövetési magatartást tanúsított, amikor a kötelességét megszegve értesítette idősebb R.T.-t a tervezett jövedéki ellenőrzésről, illetve annak időpontjáról. Összefoglalva tehát a másodfokú bíróság az imént kifejtett jogi indokokra tekintettel az elkövetési magatartásból a minősítés során mellőzte a c) pontra történő utalást.

A büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság legnagyobbbrészt helyesen sorolta fel a vádlott javára szóló enyhítő, továbbá a terhére értékelendő súlyosító körülményeket, azonban azok némi pontosításra, illetve kiegészítésre szorulnak. A minősítésváltoztatásra figyelemmel mellőzni kellett a súlyosító körülmények közül azt a megállapítást, hogy a vádlott cselekménye kétszeresen is minősül. Az enyhítő körülményeket azzal szükséges kiegészíteni, hogy a másodfokú bíróság további enyhítő körülményként értékelte a vádlott javára a cselekmény elkövetése óta eltelt több mint két éves időmúlást.

A részben megváltozott minősítésre, valamint a súlyosító körülmények számának csökkenésére és nem utolsósorban az enyhítő körülmények kibővülésére tekintettel a másodfokú bíróság lehetőséget látott a kiszabott büntetés enyhítésére, és a vádlottal szemben a Btk. 50. § (1) bekezdésében írtak szerint pénzbüntetést szabott ki. A pénzbüntetést a napi tételes rendszerben állapította meg akként, hogy a napi tételek számát 180 napban, míg az egy napi tétel összegét 1.000.- forintban állapította meg, és így a vádlottal szemben 180.000.- forint pénzbüntetést szabott ki a Btk. 50. § (3) bekezdésében írtak alapján. Rendelkezett továbbá az ítéletábra a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő átváltoztatási eljárásról a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdésében írtak felhívásával.

A pénzbüntetés kiszabása mellett értelemszerűen mellőzni kellett az előzetes mentesítésre vonatkozó elsőbírői rendelkezést.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének kihirdetését követően - miután az ügyész az előzetes mentesítés alkalmazása miatt fellebbezést jelentett be - jogerősítő záradékkal látta el a saját határozatát, amelyben megállapította, hogy az ítélete a 2017. év november hó 15. napján jogerőre emelkedett és a felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kivételével végrehajthatóvá vált. A törvényszék az

elsőfokú bíróság jogerősítésekor alapvetően tévedett. A Be. 348. § (3) bekezdése értelmében korlátozott felülbírálatnak csak akkor van helye, ha a fellebbezés kizárólag az ítéletnek az elkobzásra, a vagyonelkobzásra, a pártfogó felügyelet elrendelésére, a lefoglalásra, a polgári jogi igényre, a szülői felügyeleti jog megszüntetésére vagy a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezése ellen irányul.

A törvényi felsorolásból kiviláglik egyfelől, hogy az taxatív, azaz kimerítő és nem bővíthető, másfelől, hogy az előzetes mentesítés elleni jogorvoslat a felsorolásban nem szerepel. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az előzetes mentesítés ellen az ügyész fellebbezést jelent be, úgy az teljes felülbírálatot tesz lehetővé a másodfokú bíróság számára. Ezért törvénysértően járt el az elsőfokú bíróság, amikor az ítéletét jogerősítő záradékkal látta el. Szükség volt tehát a jogerősítő záradék hatályon kívül helyezésére, valamint az ezzel járó jogkövetkezmények azonnali orvosolására. Ezért a Fővárosi Ítéltábla a jogerősítő záradék hatályon kívül helyezése mellett felhívta a Balassagyarmati Törvényszéket, hogy haladéktalanul intézkedjen a hibás döntés eredményeként leadott értesítők visszavonásáról.

Az elsőfokú bíróság egyéb ítéleti rendelkezései törvényesek voltak, ezért azokat a másodfokú bíróság a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta, míg a korábban megjelölt változtatásokra a Be. 372. § (1) bekezdése alapján került sor.

Budapest, 2018. év április hó 26. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.	. Németh Nándor s.k.	Dr. Halász Etelka s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A Balassagyarmati Törvényszék 4.B.134/2017/17. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.59/2018/5. számú ítéletében írt változtatásokkal a 2018. év április hó 26. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2018. év április hó 26. napján.

. Hrabovszki Zoltán s.k.
a tanács elnöke